

Kvalita potravinářské pšenice a žita ze sklizně 2018

Agrotest fyto, s.r.o., dceřiná firma Zemědělského výzkumného ústavu Kroměříž, s.r.o., provádí již dlouhodobě monitorování potravinářské kvality sklizeného zrna pšenice a žita. Ročník 2018 navazuje na předchozí sklizeň roku 2017. Data jsou v průběhu analýz v posklizňovém období týdně poskytována odboru rostlinných komodit Ministerstva zemědělství ČR, který je využívá ke studijním, bilančním a regulačním účelům, a projekt sledování kvality obilovin také finančně podporuje. Nejzřetelnějším výstupem dlouhodobé informační hodnoty prezentuje příslušná část Situační zprávy – Obiloviny („komoditní studie“). Kromě kvality je sledován také výskyt mykotoxinů.

Přehlednou informační akcí k problematice kvality sklizně obilovin se stala tradiční konference Jakost obilovin, pořádaná každoročně v listopadu v Kroměříži výzkumnou organizací Agrotest fyto, s.r.o., Kroměříž a Svazem průmyslových mlýnů České republiky.

Charakteristika vegetační sezóny 2017–2018

Ročník je faktorem, který ovlivňuje nejvýznamněji produkci obilovin, a to jak co do výnosu, tak i jakosti. V říjnu, listopadu i prosinci roku 2017 byly poměry teplotně nadnormální a vláhově také velmi dobré (Obr. 1). Na konci vegetačního období byly porosty většinou dobře zapojené, ne však příliš odrostlé. Měsíc leden 2018 byl srážkově mírně nadnormální, teplotně silně nadnormální (v Evropě druhý nejteplejší od roku 1880). Následovaly velmi

chladné měsíce únor a březen. Porosty ozimů začaly regenerovat až na přelomu března a dubna, počátek vegetačního období se oproti předcházejícímu roku opozdil o více než 2 týdny. Časně výsevy ozimů měly často poškozené listy mrazem, někde byl patrný i výskyt houbových chorob. S rostoucí teplotou začaly porosty velmi intenzivně vegetovat.

Měsíc duben byl teplotně mimořádně nadnormální, porosty ozimých obilovin prodělaly v krátké době výrazný vývojový skok, velmi rychle přestaly odnožovat a začaly sloupkovat. Kondice porostů byla v tomto období dobrá, počasí nepřálo chorobám. I květen se stal teplotně mimořádně nadnormální, na většině území došlo k rychlé ztrátě půdní vláh. Již začátkem května docházelo díky téměř letnímu počasí k prořidnutí některých porostů. Porosty překotně prošly obdobím

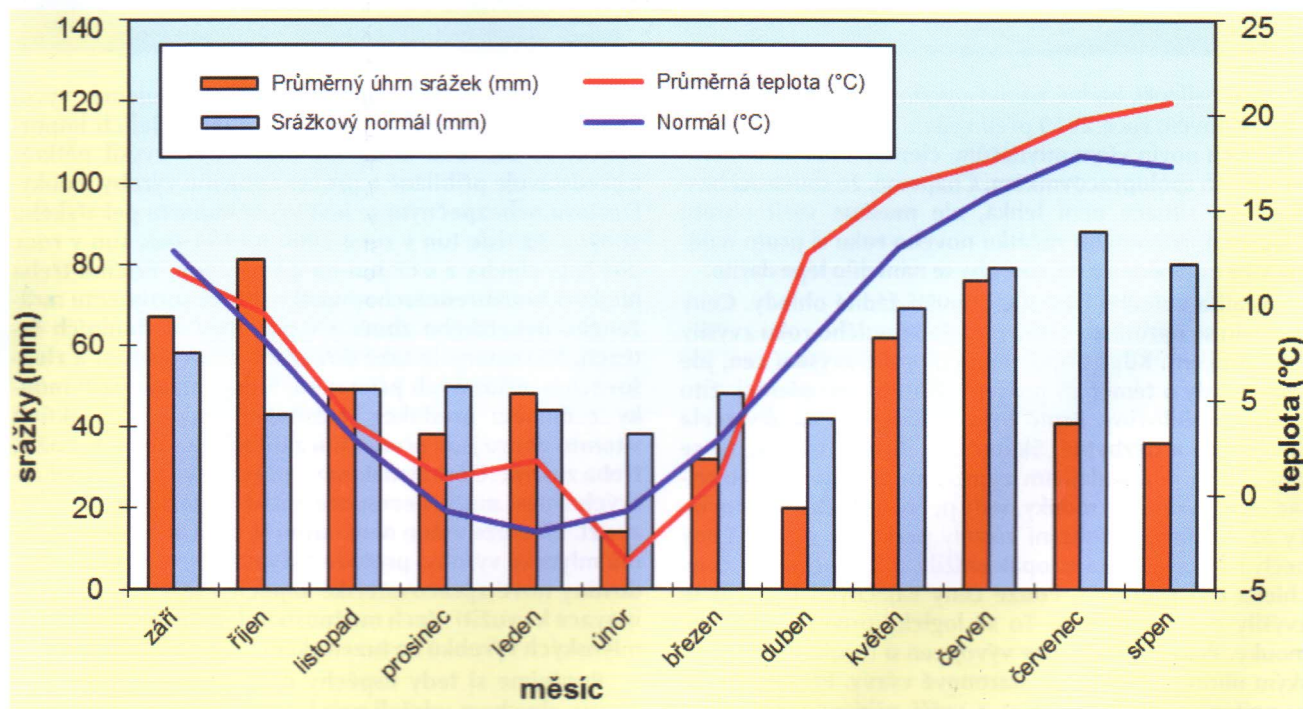
sloupkování, a rané odrůdy začaly mstat. V květnu nejenže byl již dohnán opožděný počátek vegetace, ale vegetace byla již zrychlena oproti normálu přibližně o jeden týden až 10 dní. Porosty měly velmi variabilní výšku, na suchých lokalitách se vyskytovaly v některých případech silně zkrácené rostliny. Na pozemcích s vysokou hladinou spodní vody nebylo však zatím dlouhé období beze srážek patrné.

Červen byl teplotně nadnormální. Po nerovnoměrně rozložených srážkách většinou bouřkového charakteru se vytvořily optimální podmínky pro rozvoj epidemií listových i klasových chorob, které přispěly k rychlému ukončení vegetace. Sklizeň ozimé pšenice začala rekordně brzy, podle údajů doprovázejících vzorky od pěstitelů k analýzám byly první ozimé pšenice sklizeny již 9. 6. Sklizeň nebyla zpomalena srážkami a její průběh byl bezkonkurenčně nejrychlejší ve srovnání v řadě posledních 5 let.

KVALITA ZRNA PŠENICE

Metodika hodnocení

Do sledování potravinářské kvality pšenice bylo zahrnuto celkem 551 vzorků širokého odrudového zastoupení (86 odrůd). K nejvíce zastoupe-

Obr. 1. Srovnání průměrné měsíční teploty a měsíčního úhrnu srážek v ČR ve vegetačním období 2017/2018 s normálními hodnotami (1981–2010 °C).

